

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ TERVEYDENHUOLTOLAIN JA SOSIAALIHUOLTOLAIN MUUTTAMISESTA JA LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI KIIREELLISEN HOIDON PERUSTEISTA JA PÄIVYSTYKSEN ERIKOISALAKOHTAISISTA EDELLYTYKSISTÄ

Khall § 99/29.8.2016

Sosiaali – ja terveysministeriö on kirjeellään 19.5.2016 pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohdoista edellytyksistä.

**SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ**

06-09-2016

SM 053:00/2015

Reformiministeriryhmä on linjannut hallitusohjelman ja hallituksen marraskuussa 2015 tekemien linjausten mukaisesti, että sairaalaverkkoa ja yhteispäivystyspalveluita uudistetaan. Vaativin erikoisalapäivystys kootaan 12 sairaalaan, joissa ylläpidetään ympärivuorokautista laajan päivystyksen yksikköä. Muissa keskussairaaloissa järjestetään ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystys, joka sisältää tavallisimmin tarvittavien erityisalojen päivystyksen ja sosiaalipäivystyksen.

Lähipalvelut on tarkoitus turvata ja niitä tarjottaisiin jatkossa monin eri tavoin siten, että maan eri osissa etäisyydet ja muut alueelliset erityispiirteet huomioidaan. Lähipalveluina annettavaa kiireellistä vastaanottotoimintaa terveyskeskuksissa vahvistetaan.

Asiakasturvallisuuden sekä sosiaalipalveluiden laadun ja vaikuttavuuden takaamiseksi sosiaalipalveluja voitaisiin keskittää valtakunnallisesti tai alueellisesti järjestettäväksi terveyspalvelujen tai tarpeen mukaan muiden palveluiden yhteydessä. Saumattoman palvelun toteuttamiseksi sekä kiireettömän että kiireellisen hoidon yhteydessä tulee arvioida mahdollinen sosiaalihuollon tarve.

Sosiaalipäivystystä on järjestettävä sekä laajan ympärivuorokautisen terveydenhuollon päivystysyksikön yhteydessä että erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksen yhteydessä. Velvoitetta psykososiaalisen tuen järjestämiseen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyönä osana kiireellistä hoitoa selkeytetään. Kaikissa päivystystä toteuttavissa yksiköissä tulee olla riittävät voimavarat ja osaaminen.

Esityksessä säädetään erikoissairaanhoidon työnjaosta osoittamalla tiettyjä tehtäviä valtakunnallisesti vähempään kuin viiteen yliopistollisen sairaalan tai vastaavan tasoiseen sairaalaan taikka 12 laajaa päivystystä ylläpitävään sairaalaan. Leikkaustoiminta, joka edellyttää leikkaussaliolosuhteita ja

anestesiaa, tulee koota niihin sairaaloihin, joissa on ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystys. Lausuntopyynnön liitteenä on alustava luonnos valtioneuvoston asetukseksi erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä taustamateriaaliksi. Kyseisen asetuksen valmistelu on vielä käynnissä. Erikoissairaanhoidon työnjakoa ja eräiden tehtävien keskittämistä koskevasta asetuseronnoksesta on tarkoitus järjestää erillinen lausuntokierros syksyllä 2016.

Ensihoitopalvelussa erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen tehtäviä palvelutasopäätöksen laatimisessa, ohjeistuksen yhteen sovittamisessa ja valmiussuunnittelussa vahvistetaan. Ensihoitopalvelua koskevaa asetusta on tarkoitus muuttaa vuoden 2016 aikana. Ensihoitopalvelua koskevasta asetuseronnoksesta järjestetään erillinen lausuntokierros syksyllä 2016. Uudistukset on tarkoitus toteuttaa keskenään yhteen sovitusti siten, että ne tukevat myös sote-uudistuksen tavoitteiden toteutumista. Uudistusten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017 ja siirtymä aika tulee olemaan 1-2 vuotta.

Hj. Hirvensalmen kunta esittää lausuntonaan seuraavaa:

Keskussairaaloiden jakoa laajan päivystyksen ja muihin keskussairaaloihin ei terveydenhuoltolain perusteluosan mukaan ole ollut mahdollista määrittää yksiselitteisesti. Tarpeet ja olosuhteet vaihtelevat hyvinkin paljon eri puolilla maata ja kukin keskussairaala on omanlaisensa. Jako laajan päivystyksen ja muihin keskussairaaloihin on lain muutosesityksissä ja siihen liittyvissä muissa materiaaleissa melko tiukka.

Esityksen mukaan päivystysleikkaukset keskitettäisiin pääsääntöisesti laajojen ympärivuorokautisten päivystysten yksiköihin. Muutos ei kuitenkaan ole erillinen vaan se on vahvasti kytköksissä koko sairaalan muuhun toimintaan. Tämän seurauksena myös virka-aikaista erikoissairaanhoidon keskitettäisiin samoin alueellisesti laajan ympärivuorokautisen päivystyksen yksikköä ylläpitäviin sairaaloihin.

Keskussairaaloiden toiminta on kokonaisuus. Keskittäminen vaatii sekä päivystyksen että elektiivisen (ei kiireellisen) toiminnan osalta selkeät perusteet eikä keskittäminen voi olla niin laajaa, että keskussairaalamuokoston elinkelpoisuus on uhattuna. Mikäli keskittämistä tehdään suppeamman päivystyksen

keskussairaaloissa, niistä muodostuu sairaaloita, joiden leikkaussalipäivystyksen yksikkökustannukset muodostuvat tyhjäkäynnistä johtuen liian korkeiksi. Samoin elektiivisen toiminnan keskittäminen vähentää päiväaikaista työtä ja siten myös mahdollisuuksia ylläpitää päivystyksen vaatimaa erikoislääkärien määrää. Sen sijaan harvinaisten sairauksien ja erityisen vaativien hoitojen kohdalla elektiivisen toiminnan keskittäminen yliopistosairaaloihin on perusteltua.

Erityisvastuualuetasolle pitäisi antaa mahdollisuus joustavammin päättää paikalliset olosuhteet huomioiden alueensa työnjaosta ja keskussairaaloiden tuotantoprofiileista, ilman että jäykkä sääntely päivystyksen sairaaloiden ja muiden sairaaloiden välillä estäisi järkevää ja joustavaa työnjakoa.

Terveystieteiden muutosesitykseen, sen 45 §:ään esitetään tehtäväksi seuraava lisäys: "Toimintojen keskittäminen laajan ympärivuorokautisen päivystyksen sairaaloihin ei kuitenkaan saa vaarantaa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksen järjestävien sairaaloiden mahdollisuuksia ylläpitää alueen erikoissairaanhoidon toiminnan kustannustehokkuutta, laatua tai saatavuutta. Erityisvastuualue voi yhteisellä esityksellään anoa ja sosiaali- ja terveysministeriö myöntää luvan poiketa yksittäisistä, asetuksessa mainituista keskitettävistä tehtävistä edellä mainituilla perusteilla."

Isolla osalla päivystyspalvelujen suurkäyttäjistä ja monia sosiaali- ja terveyspalveluja käyttävistä on jokin sosiaalinen ongelma, johon pitäisi pystyä puuttumaan nopeammin. Moniammatillinen työote on hyvä saada kiinteäksi osaksi jokapäiväistä perustason työtä ja etenkin päivystystä. Ehdotettu säädös sosiaalihuoltolain sosiaalipäivystyksestä jättevöittää ja yhdenmukaistaa sosiaalipäivystyksen toimintatapoja.

Etelä-Savon maakunnassa edetään kohti monitoimijapäivystyksen toteuttamista, jossa samasta yksiköstä löytyy sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon laaja-alainen päivystysosaamisen. Ensiarvoisen tärkeää on, että uudistuksessa voidaan ottaa huomioon maantieteelliset etäisyydet, alueelliset erityspiirteet ja ensihoidon järjestäminen.

Päätös Hyväksyttiin.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Lautakunta

Hallitus

AK mm

Valtuusto

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkistetusta
pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa
virallisesti Hirvensalmessa 6/9 2016

Pöytäkirjanpitäjä

Marja Hämäläinen